

Čís. 7249.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Třebas bylo podle jména žalováno o rozluky z důvodu nepřekonatelného odporu, v pravdě však šlo o hluboký rozvrat manželství, dlužno rozluky povolit, třebas druhý manžel s ní nesouhlasil.

(Rozh. ze dne 16. srpna 1927, Rv II 67/27.)

Manžel domáhal se žalobou rozluky manželství pro nepřekonatelný odpor. Procesní soud první stolice prohlásil manželství rozloučeným bez viny manželů. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Odvolání poukazuje na to, že výsledky průvodního řízení nenavštědčují tomu, že strany žádaly za rozvod manželství pro hluboký rozvrat, nýbrž že to učinily pro vzájemný odpor a že první soud neprávem zjistil, že tu byl před rozvodem hluboký rozvrat manželský. Není prý možno, by se nepřekonatelný odpor změnil po rozvodu manželství v rozvrat manželství, ježto rozvodem manželské společenství bylo zrušeno a nikdo manžele nenutil, by v něm setřvali. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek ve všech směrech, neobmeziv se na uplatňované odvolací důvody a shledal, že žalobnímu návrhu, by manželství mezi stranami bylo rozloučeno, nemělo býti vyhověno. Žalobce tvrdí, že proti žalované má nepřekonatelný odpor, který dosáhl takového stupně, že se manželům stalo manželství a z něho plynoucí společenství nesnesitelným břemenem. Žalovaná se v tomto sporu k žádosti žalobcově o rozluky manželství pro nepřekonatelný odpor nepřipojila, přičemž sluší podotknouti, že okolnost, že žalovaná dopisem ze dne 20. října 1924 prohlásila, že jest ochotna dáti svolení k rozluce manželství, nevyhovuje požadavkům § 13 písm. i) zák. ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.; neboť podle tohoto ustanovení jest zapotřebí, by druhý manžel se připojil k žádosti druhého manžela o rozluky. Zákon tudíž předpokládá, že žádost o rozluky manželství u soudu jest již podána. To se v souzeném případě nestalo. První soud nerozloučil manželství stran z důvodu nepřekonatelného odporu, nýbrž pro hluboký rozvrat manželský. Avšak z toho důvodu žalobce nežádal o rozluky a první soud proto neměl k tomuto důvodu přihlížeti; neboť, i když jest řízení o rozloučení manželství officiosním, lze rozluky manželství povolit jen z důvodů, které žalující strana sama uplatňuje. Kdyby se však snad za to mělo, že žalobce tvrzením, že jeho odpor dosáhl takového stupně, že se manželům stalo manželství a z něho plynoucí společenství nesnesitelným břemenem, chtěl uplatňovati hluboký rozvrat manželský, náleželo by mu tvrditi a dokázati okolnosti, ze kterých by se dalo souditi, že hluboký rozvrat manželství nastal. Avšak okolnosti, které žalobce sám uvedl, totiž že on a jeho manželka mají různé povahy a že od 23. března 1923 spolu nežijí, nejsou takového rázu, by mohly odůvodniti hluboký rozvrat manželský, zvláště když jest jen dokázáno, že žalovaná pravila, že ona a její manžel jsou dva rozličné

světy, že mají různé povahy a že se k sobě nehodí a že manželé od roku 1923 spolu nežijí. Nelze tudíž o hlubokém rozvratu manželství mluvit a bylo proto odvolání vyhověti a napadený rozsudek změnit.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Zcela právem první soudce důvod rozluky žalobcem uplatňovaný, že vzešel mezi manžely takový odpor, že se jím manželské společenství stalo nesnesitelným břemenem, podřadil pod hluboký rozvrat manželství podle § 13 písm. h) zák. rozl., čímž odpadla potřeba souhlasu žalované strany, jehož je třeba, když se uplatňuje pouze nepřekonatelný odpor podle písm. i) cit. §. Nezáleží na tom, jakou konstrukci žalobce nebo vůbec strany skutečností, o něž se nárok na rozluku opírá, ve sporu dávají, nýbrž jen na tom, jaké to skutečnosti jsou, neboť podřadění jich pod předpis zákona jako vůbec právní posouzení věci náleží soudu. A tu nemůže býti nejmenší pochybnosti, že to, co ve sporu vyšlo na jevo, zakládá úplný rozklad a rozvrat manželství, o jehož rozluku žalováno. Opačnému názoru odvolacího soudu nelze přisvědčiti. Jestliže manželé od roku 1923, kdy si vymohli soudní rozvod, spolu nežijí, nýbrž žalobce jest usídlen v Brně a žalovaná se zdržuje od té doby stále v cizině, kam záhy po rozvodu odjela, vlast manželovu opustivši, mezi tím pobývala zejména v Rusku a v Londýně a nyní jest neznámého pobytu, a jestliže sama, jak prokázáno, při svém odchodu odsud k bytné své prohlásila, že ona a její manžel jsou dva rozličné světy, že mají různé povahy a že se k sobě nehodí, což i žalobce za důvod rozkladu manželství uvádí, jest jasno, že se manželství rozpadlo a nelze je již žádnou mocí sklížit. Že se rozešli tiše a bez povyku, dokazuje jen jejich ušlechtilější povahu, nevyvrací však zjevnou psychickou nemožnost spolužití. Ale není účelem manželství, by manželé byli jimi jen podle jména, by svazek jejich byl pouze právní, hmotně však aby společenství života neměli, nýbrž každý žil pro sebe, o druhého se nijak nestaraje a ani možnosti k tomu pro odlehlou různost ba neznámost pobytu jeho nemaje. To není manželstvím a proto nutno i právní svazek zrušiti a z jeho jha strany osvoboditi.

Čís. 7250.

Byla-li žaloba o rozluku manželství právoplatně zamítnuta, vadí napotomní žalobě o rozvod manželství od stolu a lože rozepře rozsouzená, leč že by se bylo rozvodu manželství domáháno z jiných důvodů nebo sice z týchž důvodů, avšak takových, jež neopodstatňují rozluku, ovšem ale rozvod manželství anebo byly-li by v žalobě o rozvod uplatňovány takové skutečnosti, jež nastaly teprve po té, kdy mohly v řízení rozlukovém býti uplatňovány.

(Rozh. ze dne 16. srpna 1927, Rv II 164/27.)